

ציר המרחב

רציונל

לימוד ציר המרחב מאפשר הוראת אמנות רחבה ומגוונת המתמקדת במנעד רחב של ביטויים אומנותיים בתרבויות השונות. הוראת ציר המרחב תמסד אתוס חדש ותאפשר התבוננות דרך פרספקטיבות שונות מעבר לגישות המערביות, ששמות את אירופה וארה"ב במרכז השיח. השאיפה בתכנית החדשה להפנות זרקור לתרבויות שאינן אירופוצנטריות ובכך לייצר תיקון להדרה רבת שנים של ציר המרחב לטובת לימודי ציר הזמן המערבי.

ציר המרחב ילמד כ"תפריט טעימות" דרך השוואה בין יצירות מערביות ליצירות שאינן מערביות באמצעות נושא חתך, כך שהמטרה היא לנוע כל הזמן בין פריזמות שונות של סגנון, צורה, תוכן והקשר. הלמידה תעשה באמצעות למידה השוואתית, תוך התייחסות להקשרים סגנוניים ותמטיים בין תרבויות ותקופות זמן שונות, כך שניתן יהיה לזהות חוויות אנושיות משותפות או "יחודיות", נושאים אוניברסליים, רעיונות פילוסופיים וחברתיים משותפים וגם שונים, מתוך הזנה הדדית של חילופי תרבויות.

בנוסף, לימוד ציר המרחב מעודד תובנות בינתחומיות ומקדם הבנה בין-תרבותית: חקר האומנות על ציריה השונים מצריך גישה בינתחומית, הנסמכת על תחומים כמו אנתרופולוגיה, סוציולוגיה, פסיכולוגיה, פילוסופיה ועוד. בהתאם לכך, המורים ילמדו את התפתחות הדימוי האומנותי על פני המרחב הגיאוגרפי והתרבותי המגוון ויצביעו על החשיבות השווה שיש ליצירה האומנותית בכל מקום על פני הגלובוס.

לימודי ציר המרחב יאפשרו ביחידות הלמידה הבאות אף העמקה בפרשנות של האמנות הגלובלית העכשווית, תוך התייחסות ליכולת יצירת הקשרים מהירים בעידן האינטרנט והבינה המלאכותית. באמצעות השוואת ייצוגים אומנותיים מאזורים וציביליזציות שונות, נטפח בתלמידים הבנה בין-תרבותית, אמפתיה, סובלנות, הרחבת אופקים ורגישות כלפי האחר.

מטרות כיתה י':

- התלמידים יכירו יצירות אומנות ממרחבים גיאוגרפים ותרבותיים מגוונים.
- התלמידים יזהו את המאפיינים הייחודיים ליצירות האומנות בתרבויות ובמרחבים שונים.
- התלמידים יבינו את הערכים השונים, העושר של מגוון אופני הביטוי והזהות התרבותית הייחודית לכל אזור.
- התלמידים ישוו בין יצירות אומנות מתרבויות ומרחבים שונים תוך התייחסות לזמן, מקום, נושאים, טכניקות וחומרים.
- התלמידים יבינו את מגוון ההשפעות התרבותיות השונות על האומנות העכשווית.
- התלמידים יפתחו נקודת מבט רחבה ומכילה, והבנה רב-תרבותית של אומנות.

קריטריונים אליהם יש להתייחס בלימוד נושא חתך

1. דרך המבע (סגנון)
2. איקונוגרפיה (סמלים, מוטיבים),
3. נרטיב (דתי אישי היסטורי, מגדרי, פוליטי, חברתי, תרבותי)
4. זמן ומקום
5. צורה, תוכן והקשר

דוגמאות לנושאי חתך אפשריים:

1. ייצוגים של גוף האדם
2. זהויות נשיות בחברה רב תרבותית
3. מאפיינים באדריכלות
4. טבע ונוף
5. מיתוסים
6. פריון ואימהות
7. שליטים ומלוכה
8. טקסים ופולחן
9. לוחמים ולוחמות
10. ייצוגים של אלוהות